

Datum: 2024-05-31
Dnr: 3.1-24/0061

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 11 april 2024 överlämnade Göteborgs universitet ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Forskningen avser odontologi och specifikt hur tandimplantats diameter och längd påverkar stabilitet i olika typer av bentäthet.

Överlämnandet avser misstankar om plagiering i följande artikel:

- [REDACTED]

Överlämnandet avser misstänkt plagiering genom att stora delar av artikeln anges vara plagierade från ett studentarbete som [REDACTED] varit handledare för och [REDACTED] varit en av två medförfattare till. I artikelns Author Contributions anges att de båda är ansvariga för allt innehåll och för dataanalys. Den andra medförfattaren till studentarbetet, [REDACTED], har inte angetts som medförfattare på den anmälda artikeln. Det anges i artikelns acknowledgement att hon assisterat i forskningens experimentella del. I artikeln saknas referens till studentarbetet. [REDACTED] är den som gjort den ursprungliga anmälan till Göteborgs universitet.

I den ursprungliga anmälan anges att artikeln till övervägande del är en direkt kopia av studentarbetet och att artikeln saknar annat syfte och innehåll än studentarbetet. Anmälaren anger att publiceringen av artikeln gjorts utan hennes vetskap och samtycke.

Göteborgs universitet bifogar i sitt överlämnande en rapport från ett plagieringskontrollverktyg där den anmälda artikeln anges överensstämma till 44 % med studentarbetet.

På artikeln anges Institutionen för Odontologi, Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet som tillhörighet för de två författarna. Enligt överlämnandet avslutade [REDACTED] sin anställning vid Göteborgs universitet 2021. Han saknar formell affiliering till universitetet. [REDACTED] blev 2014 antagen till forskarutbildningen vid Institutionen för Odontologi, Göteborgs universitet.

[REDACTED] yttrande

Sammanfattningsvis bestrider [REDACTED] misstanken om plagiering. Han anger att studentarbetet skrevs tillsammans med en kurskamrat, det vill säga anmälaren, 2013 och att [REDACTED] var handledare och den som utformade studentarbetets upplägg. [REDACTED] anför att studentarbetet inte är publicerat, sökbart eller tillgängligt. Därför menar han att det inte kan vara fråga om självplagiering. [REDACTED] menar att den version av studentarbetet som skickats in av anmälaren till Göteborgs universitet inte är den slutgiltiga versionen av arbetet.

I den individuella studieplanen för [REDACTED] forskarutbildning ingår den aktuella studien som delarbete 1. [REDACTED] hävdar att anmälaren inte deltagit i arbetet med artikeln och att han och hans handledare diskuterat att inkludera henne som medförfattare. Dock enades de om att istället tacka henne för hennes insats i artikelns Acknowledgement. Han menar att anmälaren känt till arbetet med artikeln, men inte visat intresse för att delta i arbetet eller för att vara medförfattare.

Slutligen anger [REDACTED] att artikeln är hans första vetenskapliga publikation och att hans handledare och [REDACTED] godkände publiceringen.

[REDACTED] uttalande

[REDACTED] har lämnat ett uttalande till Göteborgs universitet. Han meddelar att han varit biträdande handledare till [REDACTED] men avgått eftersom forskningsarbetet inte kom i gång. [REDACTED] bekräftar att han lämnat Göteborgs universitet. När han fick frågan om att vara medförfattare på artikeln krävde han att anmälaren också skulle vara det. Vidare anger han att kontakterna med anmälaren på grund av olika omständigheter varit komplicerade och att de därför tackade henne i artikelns Acknowledgement i stället för att ange henne som medförfattare.

[REDACTED] menar att anmälaren har rätt när hon hävdar medförfattarskap till artikeln och att hon borde ha tillfrågats om detta. Han anger att han trots detta godkände och sände in manuskriptet till tidskriften med anmälaren i Acknowledgement. En begäran om tillbakadragande av artikeln har sänds till tidskriften av [REDACTED].

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfälskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

Nämndens motivering av beslutet

Den forskning som omfattas

Lagen omfattar enligt 3 § forskning som utförs bland annat av universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434), andra statliga myndigheter, kommuner och regioner och vissa andra angivna verksamheter.

██████████ avslutade sin anställning vid Göteborgs universitet 2021 och har enligt universitetet inte någon formell tillhörighet till universitet. Det har inte heller framkommit att ██████████ tillhör någon annan svensk forskningshuvudman. Nämndens bedömning är att ██████████ därför inte omfattas av lagens 3 § och av nämndens prövning.

Nämnden bedömer att ██████████, eftersom han är antagen till forskarutbildningen vid Göteborgs universitet, omfattas av lagens 3 § och av nämndens prövning.

Forskare

Enligt 4 § i lagen ansvarar forskaren för att följa god forskningssed i sin forskning.

Som forskare räknas personer som genomgår eller har genomgått forskarutbildning och som deltar i forskning. Övriga personer som deltar i forskningsverksamhet, exempelvis studenter på grundnivå eller avancerad nivå samt teknisk och administrativ personal, bör inte räknas som forskare.¹

Nämnden anser att ██████████ är forskare eftersom han är antagen till forskarutbildningen vid Göteborgs universitet.

Planering, genomförande eller rapportering av forskning

De avvikelser som kan utgöra oredlighet i forskning ska enligt definitionen i 2 § lagen ha begåtts vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. Det innebär att begreppet oredlighet avser avvikelser under hela forskningsprocessen.¹ Med rapportering avses både publicering och andra typer av offentliggöranden.²

Nämnden konstaterar att artikeln är publicerad i en vetenskaplig tidskrift och därmed är att betrakta som rapportering av forskning.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet³.⁴

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.⁵

Överlämnandet avser misstänkt plagiering i en vetenskaplig artikel där stora delar sägs överensstämma med ett studentarbete. ██████████ och studentarbetets handledare står som ensamma författare till artikeln. Anmälaren som också är en av författarna till studentarbetet, tackas för sin insats i de experimentella delarna i artikelns Acknowledgement. Någon referens till studentarbetet eller någon annan notering om att studentarbetet ligger till grund för artikeln återfinns inte.

Nämnden anser att ett studentarbete generellt sett är en självständig produkt oavsett om det publicerats eller spridits på annat sätt. Om ett annat arbete, exempelvis en artikel, utgår från ett studentarbete så ska det framgå.

Vad gäller frågan om plagiering så konstaterar nämnden att artikeln liknar studentarbetet när det gäller innehåll och struktur. Artikelns ”Abstract” och avsnitten ”Materials And Methods”, ”Experimental Procedure” och ”Conclusions”, samt delar av avsnitten ”Introduction”, ”Results” och ”Discussions” överensstämmer nästintill ordagrant med studentarbetet. Två av fyra bilder och samtliga av artikelns sju figurer är hämtade från studentarbetet. Nämnden konstaterar att studentarbetet inte återfinns i

¹ Prop. 2018/19:58, s. 100.

² Prop. 2018/19:58, s. 49.

³ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2023, kap. 3.1.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

⁵ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

referenslistan eller på annat sätt anges i artikeln. Nämnden anser därmed att artikelns ursprungskälla inte getts tillbörligt erkännande.

██████████ är en av två medförfattare på studentarbetet. Han anses inte ha plagierat sig själv men däremot den andra författaren, genom att inte ge hennes insatser tillbörligt erkännande. Därmed anser nämnden att artikeln innehåller plagiering av hennes arbete. Nämnden anser att plagieringen är omfattande.

Allvarlig avvikelse från god forskningssed

Det är endast allvarliga avvikelser från god forskningssed som kan utgöra oredlighet i forskning.

Plagiering bör i vissa fall inte anses utgöra en allvarlig avvikelse från god forskningssed, till exempel om det är fråga om en mindre förseelse vid ett enstaka tillfälle.⁶

Nämnden konstaterar att artikeln utgår från studentarbetet när det gäller innehåll och struktur och att plagieringsverktyget visar en överensstämmelse på 44%. Stora delar av artikeln är således helt eller delvis direkt kopierad från studentarbetet. Plagieringen är omfattande. Därmed är nämndens bedömning att det är fråga om en allvarlig avvikelse från god forskningssed.

Uppsåt eller grov oaktsamhet

Sedan den 1 januari 2020 är forskarens ansvar att följa god forskningssed i sin forskning författningsreglerat enligt 4 §. Hur långtgående ett sådant ansvar kan eller ska vara måste prövas och bedömas i varje enskilt fall.

Enligt 2 § i lagen krävs att den allvarliga avvikelsen från god forskningssed begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet för att det ska vara fråga om oredlighet i forskning.

Uppsåt innebär att forskaren ska ha förstått vad han eller hon har gjort medan oaktsamhet innebär att forskaren i vart fall borde ha förstått detta.

Grov oaktsamhet kräver att agerandet framstår som särskilt allvarligt eller klandervärt. Förbiseenden, slarv eller missförstånd bör som regel inte betraktas som grov oaktsamhet enligt förarbetena.⁷

Nämnden konstaterar att den anmälda artikeln är ██████████ första publikation som doktorand och att studentarbetets handledare är medförfattare på artikeln. Det framgår att ██████████ haft diskussioner både med studentarbetets handledare och handledaren inom forskarutbildningen om huruvida anmälaren skulle vara

⁶ Prop. 2018/19:58, s. 100.

⁷ Prop. 2018/19:58, s. 50-51, 100.

medförfattare på artikeln eller ej. De har landat i att publicera ett Acknowledgement där det anges att anmälaren assisterat i forskningens experimentella delar. Som nämnden bedömer det har anmälaren, som medförfattare till studentarbetet, utfört en större del av det som återges i artikeln än vad som angetts i Acknowledgement. Som skäl till varför [REDACTED] och [REDACTED] valt att inte kontakta anmälaren inför publicering av artikeln nämner de vissa praktiska omständigheter utan koppling till forskningen.

Nämnden menar att även en forskare under forskarutbildning kan förväntas ha en grundläggande kompetens när det gäller referenshantering. [REDACTED] har otvivelaktigt känt till att artikeln till stor del bygger på studentarbetet och måste därmed ha varit medveten om att en hänvisning till arbetet eller annars till anmälares insats ska göras. Att på ett begränsat sätt bara ange anmälaren i ett Acknowledgement måste [REDACTED] ha förstått inte var tillräckligt. De skäl som framförts för att inte ange anmälares insats på ett mer rättvisande sätt kan inte anses utgöra någon godtagbar ursäkt för bristen. Nämnden bedömer att [REDACTED] agerat grovt oaksamt och att han därmed gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis beslutar nämnden att [REDACTED] gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Avvikelser från god forskningssed som ligger utanför nämndens prövningsområde prövas i stället av forskningshuvudmannen enligt 1 kap 17 § högskoleförordningen (1993:100), det vill säga Göteborgs universitet i detta fall.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Magnus Gudmundsson.

Thomas Bull
Ordförande

Magnus Gudmundsson
Handläggare